

Eskubide historikoak ikuspuntu politikotik tresna erabilgarriak direla diote Alli, Arregi eta Egigurenek

Ez datoz bat, ordea, eskubide horien erabilgarritasuna zein arlotan bideratu behar den zehazterakoan

Espainiako Konstituzioaren lehendabiziko xedapen gehigarria eta bertan bermatzen diren eskubide historikoak izan zituzten atzo mintzagai CDNko Juan Cruz Allik, EAJko Joseba Arregik eta PSEko Jesus Egigurenek. Ikuspegi politiko batetik eskubide historikoak tresna erabilgarriak izan daitezkeela esan zuten hirurek, baina ez ziren bat etorri erabilgarritasun horri eman beharreko erabilpenaren inguruan.

Enekoitz Telleria / Donostia

ESKUBIDE historikoak: zenbait ikuspegi politikatik izenburuarekin, hiru alderditako politikariak bildu ziren atzo Donostiako Miramar Jauregian, Konstituzioko lehen xedapen gehigarriaren eta bertan bermatzen diren eskubide historikoen inguruan aritzeko.

Guztiak aipatu zuten eskubide historiko horiek tresna erabilgarriak izan daitezkeela, baina bakoitzak bere zehaztapenak egin zituen eman beharreko erabilgarritasunari buruz.

Juan Cruz Alli CDNko idazkari nagusiaren iritziz, «autogobernua» da aipatu eskubide horien funtsa, eta ildo horretatik eman behar zaie bideragarritasuna. Haren ustez, askotan aipatu eta idatzi izan da xedapen gehigarri hori Konstituzioan «apaingarri gisa» sartutako zerbait izan dela alderdi abertzaleak konforme uzteko, «baina ez da horrela».

CDNko idazkari nagusiaren esanetan, eskubide historiko horien bitartez berez Estatuarenak berarenak baino ez diren eskuduntzak eskubide historiko horiek dituztenen esku uzten dira. Nafarroako Foru Hobekuntza aipatu zuen Allik testuinguru horretan, eta haxe azpimarratu zuen: «Berez Estatuarenak diren eskuduntzak Nafarroako Foru Hobekuntzan Nafarroakoak direla dio, eskubide historikoz hala direla esanez».

Juan Cruz Allik, ordea, eskubide historiko horiek «dinamikoak» direla azpimarratu zuen, eta ezin direla «izoztuta» gorde idatzi ziren garai hartan edo konstituzioan berari mugatuta. «Konstituzioaren lehendabiziko xedapen gehigarriak bide bat irekitzen du eskubide historikoak garatzeko, autogobernua garatzeko. Autogobernua da eskubide historikoen funtsa, eta, Estatu-Nazioa gaindituz, autogobernu horretarako bilgune izan daitezke», esan zuen CDNko idazkari nagusiak.

Arregi: «Logika kontraesanezkoak dira» • Joseba Arregi EAJko legebiltzarkidea ere bat etorri zen

Atzoko hiru hizlariak.

EDURNE KOCH

Juan Cruz Alli:

«Eskubide historikoen mamia autogobernua da. Autogobernua garatzeko bide bat irekitzen dute Konstituzioaren beraren bidez»

eskubide historikoak tresna erabilgarriak direla azpimarratzekoan, baina Alliren eta Egigurenen oso bestelako analisia egin zuen.

«Kontraesanezkoak dira» Arregiren hitzetan, «Estatu Nazioaren logika eta eskubide historikoen logika». EAJko kideak argitu zuenez, eskubide historikoetara

Joseba Arregi:

«Eskubide historikoek lehen egin zenaren erreferentzia gisa balio dute. Garai hartan posible izan zela jakin eta logika hura berreskuratu ahal izateko»

jotzekotan egungo egoera gainditu ahal izateko jo beharko litzateke. Izan ere, Arregiren iritziz, eskubide historikoez aritzeko Estatu Nazioaren logikatik abiatzen gara, eta biak erabat ezberdinak dira, lehena bigarrenaren aurka datorrelako. «Estatu Nazioaren logikak ez du onartzen eskubide historikoetan bizi den

Jesus Egiguren:

«Uneotan, eskubide historikoak dira euskal arazoari irtenbide bat bilatzeko tresna erabilgarri bakarrak. Gai horretan adostasuna posible da»

logika: nortasun eta erakundearen aniztasuna. Esklusibitatearena da euren logika eta ezin da, beraz, eskubide historikoetara jo, bat-batean, Estatu Nazioarenak diren elementuak sartu nahi izateko. Hori egin izan dute herri honetan zenbait abertzale erradikalek», esan zuen Joseba Arregik.

Hori dela eta, «izpiritu» gisa eskubide historikoez etorkizunari begira aukera berriak dakartzatela aipatu zuen. «Eskubide historikoen logikaren bidez, posible da eremu batean baino gehiagotan partaide izatea, erreferentzia mundu bat baino gehiago edukitzea, gaur egungo arazoez eskatzen duten hori da nabarmendu zuen. Hori dela eta, haren hitzetan, «eskubide historikoez lehen egin zenaren erreferentzia gisa balio dute, garai batean posible izan zela eta logika hura berreskuratu ahal izan dezagun».

PSE-EEko idazkariordeak, Jesus Egigurenek, Joseba Arregik egindakoaren oso bestelako hausnarketa egin zuen. «Eskubide historikoak dira uneotan euskal arazoari irtenbide bat bilatu ahal izateko guztiok bil gaitzaketen tresna bakarra», nabarmendu zuen Egigurenek. «Herri honetako eskubide batzuk dituela jakin eta horiek gorde nahi izateak, edukiari dagokionez inork ez zekiela egin gabe, guztiok bil gaitzaketen puntu bat da», nabarmendu zuen.

Ildo horretatik, Elkarri erakundeak egindako proposamenak eta Ardanza lehendakariak mahai gainean jarri zuena aipatu zituen Egigurenek. Ardanza rena aipatu zuen proposamenak «serio eta osoena» gisa. Adierazi zuenez, ez zen bere garaian aurrera irten, baina jarraitu beharreko bidea eskubide historikoei dagokien hori da. Ardanza egiten saiatu zena egin ahal izateko. x

PPko ordezkariak ez

JESUS EGIGURENEK berak bere partehartzean eta ikastaroaren antolatzaileek euren azken ondorioak nabarmentzerakoan, PP alderdiko ordezkariaren bat atzoko hitzaldian ez izatea faltan botu zutela aipatu zuten.

PSE-EEko idazkariordeak azpimarratu zuenez, eskubide historikoen arloan eskutik alderdi horren falta nabarmena izan

zen atzoko eztabaidan, «planteamendu foral horrekin harreman gehiena izan dutenak haiek izan direlako historikoki».

Antolatzaileek, berriz, behin eta berriz errepikatu zuten saiatu zirela Partido Popularreko ordezkariaren bat ikastaroetara ekartzeko, baina ezin izan dutela inondik inora ere lortu. «Ez genuke pentsatu nahi, hala ere, arrazoi berezirik

zutenik ez etortzeko. Ezinezkoa izango zitzaizkela etortzea bai», esan zuten.

Antolatzaileek, gainera, atzoko hitzaldian aritu ziren politikarien kalitatea goraipatu eta atzokoa bezalako hitzaldietan lortutako «adostasunari» begirada bat botatzeko eskatu zuten gainontzeko politikariei.

Ikastaro horretan landu dituzten ideiak «laboratoriokoak» izan

direla onartu zuen Miguel Herrero y Rodriguez de Miñon antolatzaileak, baina «berebiziko» garrantzia izan dezaketenak direla gehitu zuen.

Xedapen gehigarriari buruz, etorkizuneko oso tresna baliagarria dela esan zuen Herrero y Rodriguez de Miñonek, «Estatuaren eta Euskal Autonomia Erkidegoko zein Nafarroaren arteko lotura delako».